

PROGRAMPAKKE: FRIVILLIGHET, FRITID OG KULTUR

Godt begynt – er halvveis fullført. Folkehelseprogram i Agderfylkene.

MÅL

- Flere barn og unge på Agder opplever god psykisk helse
- Redusere sosial ulikhet i barn og unges psykiske helse og livskvalitet

Nøkkelord

Likere muligheter – Mestring - Tilgjengelighet - Tilhørighet – Deltakelse – Opplevelse – Ulike typer frivillighet og involvering – Integrering og inkludering – Gode aktivitets- og levevaner – Kulturelle barrierer/økonomiske barrierer for å delta på aktiviteter – Sosiale nettverk på fritidsarenaer – Generasjonsmøter – Fysisk helse – Medvirkning – Ensomhet - Demokrati og yringskultur – Universelle arenaer som f.eks. bibliotek, kulturskole, idrettsanlegg og fritidsklubb – Tolerante miljøer og aksept av forskjellighet – Radikalisering - Trygge/Rusfrie fritidsarenaer og –miljøer – Universell utforming.

Kunnskapsbasert og systematisk folkehelsearbeid

- Tiltak skal baseres på kommunens eget utfordringsbilde (oversiktsarbeid), målsettinger og planer
- Tiltak skal ligge i kunnskapsfront og inkludere forskning og innovasjon
- Tiltak skal bidra til å integrere psykisk helse og trivsel som en del av det lokale folkehelsearbeidet og fremme lokalt rusforebyggende arbeid (også i oversiktsarbeid etter folkehelseloven)
- Tiltak skal ha overføringsverdi og bidra til at det jobbes mer tverrfaglig og kunnskapsbasert med folkehelse
- Tiltak skal evalueres og være tenkt inn i et langsiktig perspektiv, dvs. hvordan prosjektresultater og -erfaringer skal benyttes i det videre folkehelsearbeid.

Samarbeid/samhandling

Interessenter og aktører må aktivt involveres. Tiltaksutvikling skal baseres på samskaping og tverrfaglig samarbeid mellom aktører i kommunen, kompetanse- og forskningsmiljøer og ikke minst frivillige og barn og unge selv. Relevante aktører kan også være politi og helsetjenesten. Det må være et godt og reelt samarbeid mellom partene. Plan for medvirkning.

Hvilke tiltak er relevante?

Ulike tiltak kan fremme barns helse og livskvalitet. Tiltak kan f.eks. være med å bidra til positivt selvbilde og identitet, relasjoner mellom voksne, jevnaldrende og eldre/ynge, sørge for at alle får muligheter til å engasjere seg og være med å påvirke sin egen hverdag og omgivelser. Tiltak kan bidra til deltakelse i fritidsaktiviteter og forhindre ensomhet. Viktig å ta i bruk tiltak som bidrar til å redusere sosial ulikhet i psykisk helse og trivsel blant barn. "Tiltak" kan forstås bredt i den forstand at det også kan omhandle utprøving av organisatoriske endringer eller samhandlingstiltak (i kommunen). Tiltaksutviklingen avgrenses mot individuelle tiltak og behandlingstiltak.

Evaluerings

Alle tiltak og metoder som utvikles/utprøves skal evalueres. De skal så langt det lar seg gjøre effektevalueres, i samarbeid med et forsknings- eller kompetansemiljø. Hvor dette ikke lar seg gjøre må kommunene gjennomføre kvalitativt gode egne evalueringer av tiltakene (denne type evalueringdesign bør også utarbeides i samarbeid med forsknings- og kompetansemiljø).

Når det gjelder frivillighet, fritid og kultur kan relevante indikatorer f.eks. være positiv utvikling i trivsel hos barn og unge, deltakelse i fritidsaktiviteter, redusert bruk av rusmidler blant barn og unge mv. Det kan også være relevant å

f.eks. evaluere nye måter å håndtere/organisere frivillighet på, nye måter å håndtere utjevning av sosiale ulikheter i psykisk helse og livskvalitet osv.

Les mer om evaluering og veiledninger for kommuner som skal planlegge og gjennomføre evalueringer av folkehelseiltak, her <https://www.fhi.no/kk/folkehelseiltak/>

Kompetansedeling

De utviklede tiltak og metoder må ha overføringsverdi (også til andre kommuner) og være tenkt inn i et langsiktig perspektiv for det videre folkehelsearbeid i kommunen. Kompetansedeling skal skje gjennom skriftlig videreformidling av resultater og evaluering, samt deltakelse i regionale kunnskaps- og kompetansenettverk.